

Referat

Utvalg for internasjonal handelsforenkling

Møte 12.09.2013

Utvalgsmedlemmer og observatører til stede:

Trond Erik Løwgren
Line Vrenne
Jan Hilleren
Trude Feirud
Arne Foss
Iren Hofseth
Stefan Fransson
Andreas Dietzel (i stedet for Sjur Klætte)
Casper Fabini (i stedet for Sjur Klætte)
Hanne Grande
Åsa Bruhagen
Dag-Morten Årvik
Finn Strømme
Vidar Andreassen
Louise Holtoug Amundsen (i stedet for Liv Kristin Rundberget)
Tymon Bugajski

Forfall

Astri Platou
Bjørn Kultorp
Stefan Andersson
Torkel Thorsen
Jan-Terje Mentzoni
Marit Benedicte Fleischer

Til stede fra administrasjonen: Olav Hermansen, utvalgssekretær og referent.

Innledere eksterne:

Anette Stavem Høgmoen, Danske Bank
Lars-Arne Bue, Luftfartstilsynet
Tom Rune Nilsen, NHO Logistikk og Transport

Dagsorden:

1. Åpning av møtet
2. Bank Payment Obligation (BPO) – nytt instrument for betalingssikring internasjonalt.
3. Tollsaker – uttalelser – status:

4. Flyfraktsikkerhet – godkjenning av eksportører mv. Status.
5. Aktuell frihandelsstatus samt handelsutfordringer på USA.
6. Nye NSAB – forhandlingsstatus og utsikter
7. Takk til Trond Erik Løwgren for innsatsen
8. Neste møte – tid og temaer

1. Åpning av møtet

Utvalgets nye leder Jan Hilleren ønsket velkommen, og spesielt de to nye utvalgsmedlemmene, Finn Strømme fra National Oilwell Varco og Dag-Morten Årvik fra Bring Cargo.

Det var ingen innsigelse til innkallelsen, dagsordenen eller referatet fra forrige møte.

2. Bank Payment Obligation (BPO) – nytt instrument for betalings sikring internasjonalt.

Anette Stavem Høgmoen, Danske Bank, innledet. Hun er senior rådgiver i Danske Banks Trade Finance avdeling og ICC Certified Documentary Credit Specialist. Kopi av Høgmoens presentasjon finnes i vedlegg 1.

Det nye regelverket fra Det internasjonale handelskammeret, ICC, ble lansert 17.mai 2013. Bank Payment Obligation (BPO) er en ugjenkallelig betalingsforpliktelse mellom to banker basert på elektronisk datamatch. BPO har både i seg sikringsfordeler knyttet til remburs og hurtigheten ved betaling i åpen regning.

Noen utfordringer med BPO er:

- relativt høyt inngangsgebyr for bruk (installasjon og test av software)
- krav om separate tilleggsavtaler mellom bank og kjøper/selger

Per 12.09 var fire banker oppe og gikk (alle i Øst-Asia) og 12 var i startgropen mht. å ta i bruk BPO.

BPO kan framstå som et supplement til remburs, som mange handlende finner tungvint å bruke. Men instrumentet er ikke ment som en erstatning for remburs.

Der er pt. utviklet en rekke XML-baserte meldinger for utveksling av data i h.h.t. BPO.

3. Tollsaker – uttalelser – status

Fokus under dette punktet var å gjøre opp en status for framstøt fra utvalget overfor Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) Skattedirektoratet (Skatt) og Statistisk Sentralbyrå (SSB) mht. uttalelser fra utvalget fra og med høsten 2012 til og med utvalgsmøtet 6.juni 2013:

Informasjon om handelsfaktura inn på www.toll.no sine hjemmesider

Både ut fra tidligere vedtak og vår kommunikasjon med medarbeidere i TAD ser det ikke ut til å være noen saklig uenighet om at dette er en vinn-vinn sak både for næringslivet og TAD. Dette spesielt fordi handelsfakturaen gjerne utgjør «kladden» til inn- og utførseldeklarasjonen. Blant annet ble fakturaopplysningene på Tullverkets hjemmeside trukket fram som et eksempel til etterfølgelse.

Men det kan være et poeng å skille mellom «skal» og «bør» krav til en faktura, slik at opplistingen av krav ikke blir for lang.

Vedtak: Utvalgssekretæren purrer opp TAD i denne saken.

Forenkling av utførselsdeklarasjonen – svar fra SSB

SSBs avvisning mht. å gjøre forenklinger i dagens utførselsdeklarasjon ble registrert. Svaret er gjengitt i vedlegg 2.

Det ble også konstatert at også SSB innrømmet at kvaliteten på informasjonen om eksportfylke var tvilsom. Under møtet ble blant annet nevnt den absurditet at i følge statistikken framstår Oslo/Akershus som det største eksportfylket for fersk laks.

Vedtak: Utvalget tar uttalelsen fra SSB til etterretning. Det kan være aktuelt å be NHO om de kan ta med et spørsmål om produksjonsfylke i sin omnibus-undersøkelse til medlemsbedriftene i og med at forrige gang næringslivet ble spurt om dette var i 1995/1996.

Verifikasjon av utførselsdeklarasjonen

Det ble på nytt konstatert at dagens praksis er klart uheldig både fordi den er tungvint for næringslivet og er et dårlig kontrollinstrument for myndighetene (Skatt og TAD). Sanksjonen med ilegging av moms på utførsel pga. manglende stempling eller undertegning fra en speditør oppleves også som høyst urimelig når eksportbedriften via annen dokumentasjon kan bevise at varene har gått ut av landet.

Utvalgssekretæren opplyste at han hadde vært i kontakt med aktuell saksbehandler i Skattedirektoratet. Vedkommende hadde på generelt grunnlag uttrykt forståelse for utvalgets framstøt. Han etterlyste imidlertid en nærmere «oppskrift» på hvordan prosedyren i praksis kunne gjøres enklere.

Vedtak: NorStella setter seg ned sammen med Edisys, som har vært sentral i utviklingen av meldinger for TAD, og lager en skisse om hvordan elektronisk meldingsutveksling her kan finne sted.

Forhåndsfortolling ved import

Det var pt. ikke kommet noen tilbakemelding på TAD fra uttalelsen forfattet i forlengelsen av utvalgsmøtet 6. juni.

I og med at AEO-sertifisering, sett fra TADs synsvinkel, kunne være et tillitsskapende tiltak for å oppnå forhåndsfortolling ble spørsmålet om aktuell status på dette området tatt opp.

Selv om AEO-sertifisering har vært nyttig for bedrifter som har vært gjennom denne prosessen, ikke minst for å rydde opp i og effektivisere egen internpraksis, er koblingen AEO- autorisasjon = fordeler ved tollbehandling likevel så godt som fraværende. Talende tegn i tiden er også at:

- Ikke en eneste ny bedrift er AEO- autorisert så langt i 2013
- AEO-fanen forekommer ikke lenger på frontsidene til www.toll.no

Uavhengig av denne utviklingen er det ønskelig at saken blir forfulgt på neste utvalgsmøtet og da ut fra synsvinkelen **døgnåpent tollvesen**. Det var en utbredt oppfatning i utvalget at:

I vår digitale hverdag med det begrensede antall deklarasjoner som ikke går gjennom AUTO-TVINN vil etableringen og driftingen av en slik nattevakt-tjeneste fra TAD sin side neppe kreve verken de store personell- eller budsjettmessige ressursene.

4. Flyfraktsikkerhet – godkjenning av eksportører mv. Status

Lars-Arne Bue, Luftfartstilsynet innledet. Hans foiler er å finne i vedlegg 3. Per 12.09.2013 var 249 flyfraktbrukere godkjent som kjente avsendere. Ytterligere ca. 200 søknader var i pipeline. De fleste av disse søkerne var på møtetidspunktet ennå ikke klare for inspeksjon fra Luftfartstilsynet, som er en forutsetning for å bli godkjent. Et løselig estimat fra Luftfartstilsynet er at «totalmarkedet» for autorisering som godkjente avsender av flyfrakt i Norge er på maksimalt 800 bedrifter.

Godkjenning av bedriftens lager er et viktig ledd i sertifiseringen. Det var for øvrig per 12.09.2013 145 godkjente fraktleverandører. Det var i utvalget noe delte oppfatninger om behovet for sertifisering av eksportbedrifter så lenge man brukte godkjente fraktleverandører.

Bue hevdet at Luftfartstilsynet ikke hadde noen innsigelser til IATA-initiativet « eCSD – electronic consignment security declaration». Luftfartstilsynet tillater i dag bruk av elektroniske fraktdokumenter og vil derfor ikke stille seg i veien for et norsk eCSD-initiativ.

5. Aktuell frihandelsstatus samt handelsutfordringer på USA.

Tymon Bugajski, Nærings- og handelsdepartementet (NHD) innledet. Kopi av hans foiler finnes i vedlegg 4.

Norge/EFTA har pt. 26 frihandelsavtaler med i alt 36 land, foruten EØS-avtalen. Mens frihandelsavtalene på 1990-tallet var sterkt fokusert på varehandel inneholder nyere frihandelsavtaler også bestemmelser om:

- bedre adgang for tjenesteyting i avtalelandene
- bedre adgang for å konkurrere om offentlig anbud i avtalelandene
- bedre vern av immaterielle rettigheter i avtalelandene
- fjerning av ikke-tollmessige handelshindre (non-tariff barriers)

Av den grunn er det tatt initiativ til å reforhandle/oppgradere flere av de «gamle» frihandelsavtalene, ref. vedlegg.

Bugajski ga også en generell oppdatering om aktuelle frihandelsforhandlinger. Noen spesielt utfordrende land forhandlingsmessig i dag er Brasil (krav om motytelser mht. eksport av landbruksvarer) og Japan (til nå lite villige til å forhandle med EFTA om en frihandelsavtale).

Ut fra foreliggende forslag kan en EU og USA frihandelsavtale bli svært omfattende. Det er estimert at 80 % av handelsfordelene ville være knyttet til økt tjenestehandel. Målet om total fjerning av tollsatsene i varhandelen EU-USA er også ambisiøst.

Forhandlinger EFTA-USA er ennå ikke påbegynt NHD er i en fase hvor man utreder mulige følger av en frihandelsavtale på linje med den foreslåtte EU-USA avtalen.

På bakgrunn av kommentarer fra utvalgsmedlemmene kan det virke som om tungvinte handelsprosedyrer i form av omfattende dokumentasjonskrav og mange godkjenninger er et langt mer utbredt handelshinder på USA enn tollsats.

Under dette punktet ble det for øvrig påpekt det problematiske i at så mange av EFTAs ikke-europeiske frihandelsavtaler er bilaterale. Selv om mange av EFTA-avtalene var omtrent likelydende med EUs tilsvarende avtaler med ikke-europeiske land er det i dag ikke mulig å kumulere med EU-varer ved reeksport.

Det urimelige i at en norsk bedrift blir straffet i form av importtoll fordi et annet EU-lands tollvesen ikke hadde fått somlet seg til å bekrefte opprinnelse på en vare i tide ble også påpekt i debatten.

6. Nye NSAB – forhandlingsstatus og utsikter

Tom Rune Nilsen, adm.direktør i NHO Logistikk og Transport, innledet. Han påpekte at NSAB (Nordisk Speditørforbunds Alminnelige Bestemmelser) hadde fått backing fra Høyesterett som bransjestandard, sedvane og derved anerkjennelse som et bindende regelverk.

Et dilemma med dagens regelverk var at områdene som er regulert i NSAB(primært transporten) i mindre grad enn før gjenspeiler bredden i logistikktilbydernes tjenester.

Forhandlingene om et nytt regelverk er nå godt i gang. I Norge fungerer NHO Industri som motpart (transportbrukerinteressene) og forhandlingsrepresentanter med tilknytning til dette miljøet er oppnevnt.

Tom Rune Nilsen påpekte at den harde konkurransen logistikktilbyderne imellom og lave fortjenestemarginene gjør at bransjen er svært forbeholdne med gå med på flere konsesjoner overfor transportbrukerne.

Av temaer i dag det forhandles om og hvor synspunktene pt. er klart divergerende er:

- Hvor langt skal speditørens transportør –(fraktføreransvar) strekke seg og hva med speditørens som rolle formidler (primært innen sjø- og flyfrakt)?
- Kompensasjonsgrunnlaget, fortsatt 8,33 SDR per kilo som generell regel (der internasjonale transportkonvensjoner ikke sier noe annet) eller høyere?
- Endring av ansvar og erstatningsbeløp ved forsinkelser
- Hvorvidt speditør bør få betalt for utarbeiding av tilbud?

Det var ulike syn i utvalget på hvorvidt en speditør bør kunne tegne transportforsikring på vegne av en transportkjøper slik at denne ved skade eller tap kan få kompensert for tap eller skade i forhold til fakturaverdi og ikke som normalt i dag (ved påvist speditørskyld) i forhold til varevekt. Et argument for dette er at en slik ordning er på vei i Tyskland og trolig også i Danmark. Et motargument er at vareeier sitter med primærkunnskapen om sine varer og derfor mye bedre både kan risiko- og verddivurdere forsendelsen enn en speditør.

Det ble også en debatt om speditørens ansvar for kvalitet på utførende transportør. Det ble her gitt eksempler på svært useriøse underleverandører. Det var ulike syn både på utbredelsen av dette fenomenet og i hvilken grad speditørene har systemer for å kvalitetssikre sine underleverandører.

7. Takk til Trond Erik Løwgren for innsatsen

Trond Erik Løwgren har vært leder av utvalget siden omorganiseringen av utvalget i

2008 og til og med møtet 6.juni 2013.

Hans kunnskaper, engasjement og diplomatiske evner ble berømmet både av den nye utvalgslederen, Jan Hilleren og av utvalgssekretæren som også delte ut en liten påskjønnelse for innsatsen.

8. Neste møte i Utvalg for internasjonal handelsforenkling

Dato ble satt til torsdag 28.november og møtested det samme som sist.

Av saker som under møtet ble foreslått tatt opp på neste møte var:

- Utvidede ekspedisjonstider for tollvesenet (ref. dagsordenen punkt 3)
- GSP-erstatningssertifikater
- Tollkreditt
- Hva lærte vi av Tolldagen 26. september
- WTO-forhandlingene om handelsforenkling - status

Vedlegg

1. Bank Payment Obligation (BPO)
2. Forenkling av utførselsdeklarasjonen – svar fra SSB
3. Flyfraktsikkerhet – godkjenning av eksportører mv.
4. Status - frihandelsavtaler